

OKTASAŠČOAHKKIMA NJUOLGGADUSAT –RÁHKKANEAPMI JA ČAÐAHEAPMI

Dohkkehuvvon DG čoahkkimis 28.02-01.03.2019

Mielddusin mearkkašumit ovttaskas mearrádusaide (siidu 6-8)

SISDOALLU

Kapihtal 1 Oktasaščoahkkin vuoigatvuodalaččaide geain lea luossareive

- § 1 Ulbmil
- § 2 Mandáhta
- § 3 Čoahkkinriekti, válldálaš
- § 4 Válljeneaktun ámmáhiidda
- §5 Giella

Kapihtal 2 Dábálaš ja erenoamáš oktasaščoahkkimat doaibmaáigodagas

- § 6 Dábálaš oktasaščoahkkin – válljet odđa DG áirasiid boahtte áigodahkii
- § 7 Dábálaš oktasaščoahkkin – bivdoguovlojuohkin ja bivdoriekti čáliheapmi bivdoguovlluide
- § 8 Erenoamáščoahkkin – lasihanválga
- § 9 Erenoamáščoahkkin dárbbu mielde

Kapihtal 3 Válgalávdegoddi

- § 10 Válljet miellahtuid, várrelahtuid, jođiheaddji ja nubbijođiheaddji
- § 11 Mandáhta, mearrádusevttohus, álmmuheapmi
- § 12 Vuosttaš čoahkkin, vuolggahit bargguid

Kapihtal 4 Oktasaščoahkkimat - ráhkkanepmi

- § 13 Sisagohčun, ášselistu, áššeráhkkanepmi
- § 14 Almmuheapmi
- § 15 Áššiid lokten, áigemearri
- § 16 Loahpalaš ášselistu, almmuheapmi, áigemearri

Kapihtal 5 Oktasaščoahkkimat - čađaheapmi

- § 17 Registreret luossareiveeaggáid ja fápmudusaid
- § 18 Čállindoaibma, dulkon, beavdegirjji
- § 19 Čoahkkima rahpan, čoahkkinjođiheapmi, lohkit, beavdegirjji duođaštit
- § 20 Áššemeannudeapmi – evttohusat, mearkkašumit, beavdegirjái lasáhusat
- § 21 Válgalávdegotteevttohus – eará evttohusat
- § 22 Oktasaščoahkkima vuodđoášshit

Kapihtal 6 Eará mearrádusat

- § 23 Jienasteapmi – ášsit, ovta olu jienat
- § 25 Jienasteapmi – válggat, ovta olu jienat
- § 26 Njuolggadusaid dohkkeheapmi ja rievdaapmi

Kapihtal 1 Oktasaščoahkkin vuoigatvuodalaččaide geain lea luossareive ¹

§ 1 Ulbmil

Oktasaščoahkkima ulbmil lea dáhkidit ahte vuoigatvuodalaččaid geain lea luossareive oasálastima ja mielmearrideapmi guliid ja guolásteami hálldašeams , ja áimmahušsat sin oktasaš guolástusberoštumiid ja- vuoigatvuodaid Deanučázadagas.

§ 2 Mandáhta

¹ Gč. Tanaforskriften § 8

Dábálaš ja erenoamáš oktasašcoahkkimat, masa lea DG ovddasvástádus gohččut, ovddasta buot luossareiveeaiggádat geain lea fierbmebivdoriekti Deanus ja Kárášjoga guovlluin. Luossareiveeaiggádat luossačáziin Guovdageainnu suohkanis, leat mielde Kárášjoga bivdoguovllus.²

Oktasašcoahkkima mandáhta lea:

1. Dábálaš oktasašcoahkkin juohke njealját jagi gielddaválgačagis – vállje áirasiid DGii ja válgalávdegoddi ođđa doaibmaáigodahkii mii lea 4 jegi, gč §§6 ja 10
2. Dábálaš oktasašcoahkkin juohke njealját jagi gasku doaibmaáigodaga – meannudit ja buktit cealkámušaid bivdoguovlojuohkimii ja bivdoriektečáliheapmái guovlluin, gč §7
3. Erenoamáš oktasašcoahkkin – vállje sadjásaččaid DG'ii, gč § 8
Erenoamáš oktasašcoahkkin – digaštallat ja meannudit áigeguovdilis áššiid, gč § 9.

Oktasašcoahkkimat sáhttet buktit cealkámušaidis buot áššiide mat gusket guliide, guolásteapmái, ja vuogatvuodalaččaid guolástanberoštumiide ja - vuogatvuodalaide. Oktasašcoahkkin sáhttá ovddidit rievadusevttohusaid DG siskálás njuolggadusaide; DG njuolggadusat, Luossareivenjuolggadusat, Bivdoguovlluid njuolggadusat ja Oktasašcoahkkima njuolggadusat.

§ 3 Čoahkkinriekti, válddálaš

Buot luossareiveeaiggádiin lea čoahkkinriekti mas lea cealkin, evttohan ja jienastanriekti oktasašcoahkkimiin. Luossareiveeaiggádat sáhtte searvat persovnnalaččat dahje válddálačča bokte guhte lea lagaš bearashahttu dahje su dálloodoalus, ja guhte ássá muhtin bivdoguovlluin Deanus dahje Kárášjogas. Lagaš bearashahttu sáhttá leat mánná, mánáidmánná, váhnen, oabbá dahje viellja.

Fápmudusa celko čálalaččat luossareiveeaiggáda bokte gustovaš ovta čoahkkimii. Válddálaččas ii sáhte leat go okta fápmudus. Fápmudusa ii sáhte addit olbmuid geas acces lea luossareive. Oktasašcoahkkin dohkkeha fápmudusaid.

§ 4 Geaid sáhttá vállje ámmáhiidda

Buot luossareiveeaiggádiid sáhttá válljet DG ámmáhiidda. Válddálaččaid ii sáhte válljet. Doaibmi miellahtuid geat ovddastit luossareiveeaiggádiid DG`as sáhttá válljet ođđasit. Berrejít válljejuvvot áirasat guktot sohkabeliin ámmáhiidda

§ 5 Giella

Sámegiella ja dárogiella leat dásseárvosaš gielat oktasašcoahkkimiin, mat čáđahuuvvot dulkomiin.

KAPIHTAL 2 DÁBÁLAŠ JA ERENOAMÁŠ OKTASAŠČOAHKKIMAT DOAIBMAÁIGODAGAS³

§ 6 Dábálaš oktasašcoahkkin- válljet DG- áirasiid boahtte áigodahkii⁴

Dábálaš oktasašcoahkkin galgá lágiduvvot ovdal skábmánnu nohká gielddaválgačagi, válljen dihtii 5 áirasa oktan persovnnalaš várrelahtuin DG`ii ođđa doaibmaáigodahkii mii lea 4 jegi. Unnimusat 2 dain 5 áirasiin ja sadjásaččat galget Kárášjoga bivdoguovllus ja vásttolaččat Deanu bivdoguovlluin.

² Gč. gonagaslaš resolušuvnna 04.02.2011, mearkkašumit Tanaforskriften § 6

³ Gč. gonagaslaš resolušuvnna 04.02.2011, mearkkašumit §§ 6 ja 8

⁴ Gč. Tanaforskriften §6, 2.ja 3. Lađđasat ja §8 1.ja 2. lađđasat

Oktasaščoahkkin vállje válgalávdegoddi oðða doaibmaáigodahkii 4 jahkái, gč. § 10.

§ 7 Dábalaš oktasaščoahkkin – bivdoguovlojuohkin ja bivdoriekti čáliheapmi bivdoguovlluide⁵

Dábalaš oktasaščoahkkin galgá lágiduvvot juohke njealját jagi gasku doaibmaáigodaga meannudit bivdoguovlojuohkima ja bivdoriektečáliheapmi. DG buktá ovdan várđosa bivdoguovlojuohkimis ja luossareiveeaiggádat dihto bivdoguovlluin

DG, bivdoguovllut. Luossareiveeaiggádat ja luossareiveeaiggádiid searvvit sáhttet evttohit rievdadusaid guovlluid juohkimis. Jos leat rievdadusevttohusat de galgá DG dáhttut čálalaš cealkámuša guovlluin masa guoská, ja luossareiveeaiggádiid servviin. DG galgá meannudit cealkámušaid ja bidjat daid mielddusin áššeguorahallamis. Oktasaščoahkkin meannuda ja cealká áššis, ovdal DG meannuda ja mearrida guovllujuohkima ja čálihemiiid.

§ 8 Erenoamáš oktasaščoahkkin - lasihanválga⁶

Erenoamáš oktasaščoahkkin galgá lágiduvvot jos DG dohkkeha luohpama ovta áirasii dahje várreárisii, ja lea mearridan ahte lasihanválggat galget dollojuvvot luossareiveeaiggádiid bokte ja sin gaskkas. Válljejuvvon árasat doibmet de doaibmaáigodaga lohpi. Gč DG njuolggadusat § 5 Luohpan ámmáhis – lasihanválga.

§ 9 Erenoamáš oktasaščoahkkin – dárbbu mielde⁷

Erenoamáš oktasaščoahkkin lágiduvvo doaibmaáigodagas jos DG oaidná dárbbu fitnet cealkámuša oktasaščoahkkimis, ovdal meannudit ovta dahje eanet áigeguovdilis áššit, main lea mearkkašupmi gulide ja guolásteapmái, ja luossareiveeaiggádiid guolástanberoštumiide ja –vuoigatvuodaide.

Seamma sivaid geažil sáhttet maid ¼- oassi luossareiveeaiggádiin dahje sin beroštuservviin bivdit DG gohčut erenoamáš oktasaščoahkkimii. Ávžuhusa galget vuolláičállit searvi unnimusat ¼-oassi luossareiveeaiggádiin dahje stivralahtuin servviin. DG meannuda ávžuhusa ja mearrida gohčojuvvo go.

KAPIHTAL 3 VÁLGALÁVDEGODDI

§ 10 Válljet áirasiid ja sadjásacčaid, joðiheaddji ja nubbijoðiheaddji

Oktasaščoahkkin mii vállje DG- áirasiid gielddaválgajagis, vállje 3 válgalávdegoddi mas leat áirasa ja 2 sadjásacča luossareiveeaiggádiid gaskkas.. Galget válljet 1 áirasa vuolle-Deanus, 1 riikkarájágaskkas, ja 1 áirasa Kárášjoga bivdoguovllus, ja 2 sadjásacča goappátge sajiin, Deanu ja Kárášjoga bivdoguovlluin.

Oktasaščoahkkin vállje joðiheaddji ja nubbinjoðiheaddji. Doaibmaáigodat lea 4 jagi.

§ 11 Mandáhta, mearrádusevttohus, almmuheapmi

Válgalávdegoddi galgá ovddidit čálalaš evttohusa áirasiid ektui buot válsgaide mat galget čaðahuvvot dábalaš dahje erenoamáš oktasaščoahkkinis. Dat guoská maid evttohusaide válgalávdegoddái. Buot luossareiveeaiggádat sáhttet válljejuvvot ámmáhiidda, gč §4. Ovttaskas luossareiveeaiggát, bivdoguovllut ja luossareiveeaiggádiid searvvit sáhttet evttohusaid bukitit. Válgalávdegoddi mearrádusevttohus galgá boahtit DG duohkái

⁵ Gč. Tanaforskriften §7, 2.laðas

⁶ Gč. Tanaforskriften § 8, 3.laðas

⁷ Gč. Tanaforskriften § 8, 3.laðas

unnimusat 3 vahku ovdal oktasaščoahkkima mearriduvvon beaivádeapmi, ja galgá almmuhuvvot oktan oktasaščoahkkima loahpalaš áššelisttuin.

§ 12 Vuosttaš čoahkkin – vuolggahit barggud

Jođiheaddji ovttasráđiid DG`ain gohčot vuosttaš čoahkkimii. DG fállá hálddahuslaš veahki lávdegotti bargui ja almmuha mađimuš áigemearri evttohit áirasiid DG`a ámmáhiidda.

Barggu evttohasaid buktit ođđa DG doaibmaáigodahkii álggahuvvo mađimuš geassemánu 1.b gielddaválgađagis čálalaš diehtu bokte DG`as válgalávdegoddái, gč § 6. Lasihanválgaide biddjo bargu johtui dakkaviđe,gč § 8

KAPIHTAL 4 OKTASAŠČOAHKKIMAT – RÁHKKANEAPMI

§ 13 Sisagohčun, áššiid ráhkkanahhtt

DG jođiheaddjis, dahje nuppijođiheaddjis jos jođiheaddji lea eret, lea ovddasvástádus gohčut oktasaščoahkkimii ja doaimmahit áššelistu ja áššeguorahallama mas leat mearrádusevttohusat. Válggat leat sierra áššin áššelistus jos galget čađahuvvot.

§ 14 Almmuheapmi

Sisagohčun mas lea gaskaboddosaš áššelistu galgá almmuhuvvot unnimusat 6 vahku ovdal čoahkkin galgá lágiduvvot. Lassin dieđuide čoahkkinbáikkis, goas ja áigemearri loktet áššiid, galgá almmuheapmis maid boahtit ovdán ahte registeren luossareiveeaiggádiin geat leat boahtán álgá 1 diimmu ovdal go čoahkkin álgá.

Galgá maid dieđihuvvot gos ja goas loahpalaš áššelistu, áššečallosat ja válgalávdegotti evttohus lea fidnemis.

§ 15 Áššiid lokten – áigemearri

Bivdoguovllut. Luossareiveeaiggádat ja sin berošteaddjisearvvit sáhttet loktet áššiid buot oktasaščoahkkimiidda. Ášshit galget dieđihuvvot DG`ii áššeráhkkanepmái mađimusat 4 vahku ovdal go čoahkkin lágiduvvvo. Ođđa áigeguovdilis ášshit mat leat hui dehálačča sáhttet ovddiduvvot mađnjil dán áigemearri

§ 16 Loahpalaš áššelistu – almmuheapmi, áigemearri

Loahpalaš áššelistu, áššečielggadeamit main mearrádusevttohus ja válgalávdegotti evttohus, galget almmuhuvvot unnimusat 14 beaivvi ovdal oktasaščoahkkin lágiduvvvo. Ášshit mat dieđihuvvojít mađnjil 4 vahkumeari, almmuhuvvot lasáhussan áššelistui.

Guhte dan bivdá, galgá oažžut áššečallosiid sáddejuvpon.

KAPIHTAL 5 OKTASAŠČOAHKKIMAT – ČAĐAHEAPMI

§ 17 Registreret luossareiveeaiggádiid ja fápmudusaid

DG goziha ahte luossareiveeaiggádat geat leat boahtán, ja sii guhte oasálastet fápmudusaid bokte, registrerejuvvet ja ožzot nummirmalbbá man geavahit mearkan cealkin-, evttohus- ja jienastanrievttis čoahkkinis. Registeren álgá 1 diimmu ovdal čoahkkin álgá. Ođasmahttin ođđa registeremiin mat bohtet čoahkkinbotta, váldot dohkkeheapmái ovdal ođđa ášši meannudišgoahtit.

§ 18 Čállindoaibma, dulkon, beavdegirji

DG goziha čállindoaimma, dulkoma ja beavdeginječállima. Mearrásusevttohusat ja loahpalaš mearrádusat čállojuvvot beavdeginjái. Nu maiddái evttohusat mat ovddiduvvojít čálalaččat áššiide meannudeami vuolde.

Jienasteamit ja čálalaš beavdeginjelasáhusat, čallojuvvot beavdeginjái. Sin namaid guhte váldit sáni áššis čállojuvvot beavdeginjái dađistaga.

§ 19 Čoahkkima rahpan, čoahkkinjođiheapmi, lohkkit, beavdeginjji duodaštit⁸

DG jođiheaddji, dahje nubbinjođiheaddji jos jođiheaddji ii leat das, rahná oktasaščoahkkimiid ja jođiha daid dassázii go čoahkkinjođiheaddji ja veahkkejođiheaddji leaba válljejuvvon luossareiveeaiggáid gaskkas geat leat das. Oktasaščoahkkin vállje 4 olbmo geain lea čoahkkinriekti lohkangoddin ja 2 olbmo duodaštit ja vuolláičállit beavdeginjji go čoahkkin loahpahuvvo.

§ 20 Áššemeannudeapmi – evttohusat, mearkkašumit, beavdeginjái lasáhusat

DG jođiheaddji, dahje nubbinjođiheaddji jos jođiheaddji ii leat das, ovdanbuktá ja čilge áššiid. Sáhttet maid ovttas čoahkkinjođiheddjiin bivdit gean nu eará ovdanbuktit ášši. Áššiin galgá čálalaš áššečielggadeapmi ja mearrásusevttohus.

Luossareiveeaiggádat ja sii geain lea fápmudus, sáhtte buktit čálalaš evttohusaid áššiide maid meannudit. Buot evttohusat jienastuvvot.

Čálalaš mearkkašumit ja beavdeginjelasáhusaid sáhttá ovddidit áššiide. Mearkkašumit čállojuvvot beavdeginjái ja leat mildosat jienastankeahtha.

§ 21 Válgalávdegott ee vttohus – eará evttohusat

Válgalávdegoddejođiheaddji, dahje nubbinjođiheaddji jos jođiheaddji ii leat das, ovddida lávdegotti evttohusaid válggaide. Sis geain lea čoahkkinriekti sáhttet buktit eará evttohasaid.

§ 22 Oktasaščoahkkima vuodđoáššit

1. Oktasaščoahkkima rahpan
2. Registreret luossareiveeaiggáid ja fápmudusaid, dohkkeheapmi
3. Válljet čoahkkinjođihangoddi
4. Čoahkkinalmmuheapmi- dohkkeheapmi
5. Sisagohčun- dohkkeheapmi
6. Ášselistu- dohkkeheapmi
7. Lohkangoddi -válggat
8. Beavdeginjji duođašteapmi - válggat
9. Ášsit gieđahallamii
10. Diehtojuohkináššit, eará jos leaš
11. Válgalávdegoddi evttohus ovddiduvvo
12. Válggat

KAPIHTAL 6 EARÁ MEARRÁDUSAT

§ 23 Jienastannjuolgadusat - áššit, ovta olu jienat

Čoahkkinjođiheaddji sáhttá evttohit iskkadanjenasteapmi ovdal go loahpalaš jienasteapmi čađahuvvo. Áššit mearriduvvot dakko bokte go čoahkkinjođiheaddji bivdá juogo sin geat dorjot evttohusa, dahje vuosttildit, čájehit jienastanmearkka. Lohkangoddi lohkka jienaid.

⁸ Gč. Tanaforskriften § 8, 1. lađas

Čoahkkinjođiheaddji sáhttá maid čađahit vuostejienasteapmi. Ii sahte čálalaččat jienastit áššiin.

Ášši mearriduvvo dábálaš eanetlogu bokte, mii lea eanet go 50 % celkon jienain. Vejolaš guorus jienat eai lohkkojuvvo celkon jienaid sisa. Jos jienasteapmi čájeha ahte leat ovta olu jienat mat dorjot ja vuostildit ášši, de mearrida oktasaščoahkkin galgá go jienastuvvot ođđasit. Čoahkkinjođihangoddi sáhttá evttohit ahte ráhkaduvvo ođđa evttohus masa lea ovttamielatvuohta

§ 24 Jienastannjuolggadusat – válggat, ovta olu jienat

Olbmuid válljen galgá čađahuvvot go vállje láhtuid ja persovnnalaš sadjásacčaid dahje várreláhtuid juohke ovttaskas ámmáhii. Son geas lea čoahkkinriekti sáhttá gáibidit čálalaš jienasteapmi.

Jos jienastuvvo 2 evttohasa ektui, de válljejuvvo son guhte juksá dábálaš eanetlohu, mii lea badjel 50% sis geain leat jienastan. Jos leat ovta olu jienat, de jienastuvvo nuppädassii. Jos ain leat ovta olu jienat de mearriduvvo válgga vuorbádeami bokte.

Jos jienastuvvo eanet go 2 evttohasa gaskkas, de válljejuvvo son guhte juksá badjel 50 % jienain. Jos ii oktage juvssa eanet go bealli jienain, de jienastuvvo ođđasit dan guovtti evttohasa gaskkas geat leaba ožon eanemus jienaid.

§ 25 Njuolggadusaid rievdadit

Dáid njuolggadusaid mearrida ja rievda DG arvat eanetloguin, mii lea unnimusat 2/3-oassi jienain. Njuolggadusaid rievdadusevttohusat guorahallot DG bokte ja sáddejuvvojit gulaskuddamii bivdoguovlluide, luossareiveservviide ja eará gustovaš gulaskuddanbeliide. DG meannuda ja ovdanbuktá ášši oktasaščoahkkima meannudeapmái ovdal njuolggadusat meannuduvvot ja dohkkehuvvot.

OKTASAŠČOAHKKIMA NJUOLGGADUSAT - Mearkkašumit ovttaskas mearrádusaide

2. kapihtali, 1. lađas Mandáhta:

Oktasaščoahkkin ovddasta buot luossareiveeaiggáid Deanu ja Kárášjoga bivdoguovlluin. Gonagaslaš resolušuvnnas 4.4.2011 leat mearkkašumit §6 ektui mat leat DG birra mas čuožzu: “Luossareiveeaiggádat geat ásset oalgejogaid lahka Guovdageainnu suohkanis leat mielde Kárášjoga bivdoguovllus”. Dát lea vuhtiiváldon §2, 1 lađas, § 3, 1. lađas ja §§ 6 ja 10.

§ 3 ektui, Čoahkkinriekti, válddálaš:

Luossareiveeaiggádat oasálastet oktasaščoahkkiidda persovnnalaččat dahje válddálačča bokte guhte ássá seamma dálus dahje lea lagaš bearashahttu guhte lea álbmotregistarist fásta ássi deanu dahje Kárášjoga bivdoguovlluin. Lagaš bearashahttu sáhttá leat mánná, mániádmánná, váhnen, oappá dahje viellja. Ii leat gáibádus ahte válddálaš galgá orrut seamma bivdoguovllus dahje gielddas go su gean ovddasta. Son sáhttá leat muhtin guhte orru ovta leagi gielldain, ja guhte sáhttá leat láiggohan bivdoriekti sus gean ovddasta. Fápmudusa galgá leat čálalaččat luossareiveeaiggádis ja lea gustovaš duše ovta čoahkkimii. Garvin dihtii ahte muhtimat bohtet eanet jienain, mearriduvvo ahte fápmudusa ii sahte čállot luossareiveeaiggáid, ja ahte válddálaččas ii sahte eanet go okta fápmudus. Oktasaščoahkkin dohkkeha fápmudusaid. Seamma láhkai lea maiddái bivdoguovlluid njuolggadusain § 5.

§ 4 ektui Geaid sáhttá vállje ámmáhiidda:

Il sáhte válljet eará go luossareiveeaiggáidiid DG ámmáhiidda. Válldálačča ii sáhte válljet. Il berre njuolggadusaide biddjot ollislaš gáibádus ahte ferte válljet áirasiid guktot sohkabeliin. Dan dihtii lea § 4 ahte berrejít válljet áirasiid guktot sohkabeliin. Dás čujuhuvvo maiddái válgalávdegoddi bargui ja oktasaščoahkkimii ahte galget iskat válljet maiddái nissoniid ámmáhiidda. Gč maid mearkkašumiid DG njuolggadusain, § 14, mii guoská maiddai gieldda áirras-nammademiide .

§ 6 ektui Dábálaš oktasaščoahkkin – DG áirasiid válljen

Gonagaslaš resolušuvnnas 4.4.2011 leat mearkkašumit Tanaforskriften §6 ektui ahte departemeanta “*oaidná lunddolažan ahte unnimusat guovttis dain viða áirasiin galget leat vuogatvuodalaččat eanaopmodagain ovttain gielldain, nu ahte sihkkarasto buori ovddasteapmi buot čázadaga guovlluin. Luossareiveeaiggádat geat ásset oalgejogaid lahka Guovdageainnu suohkanis leat mielde Kárášjoga bivdoguovllus*” Departemeanta bidjá dasto vuodđun ahte “*unnimusat guovttis dain viða áirasiin válljejuvvorit nuppi dan guovtti gielldain*” Nu celkojuvvo maiddái dán mearrädussii ahte oktasaščoahkkin vállje 2 áirasa Deanu ja Kárášjoga bivdoguovlluin. Nu lea duhta dilis otne. Oktasaščoahkkin ieš mearrida goappá bivdoguovllus 5. áirras boahťa. Luossareivesearvvit sáhttet maid vuhtiiváldit dan go evttohit áirasiid DG ámmáhiidda.

§ 7 ektui Dábálaš oktasaščoahkkin – bivdoquovlojuohkin ja bivdoriektečáliheapmi bivdoquovlluide:

Oktasaščoahkkin mii meannuda bivdoguovllujuohkima ja bivdoriektečáliheapmi, galgá lágiduvvot gasku DG 4-jagi doaibmaágodaga. DG, bivdoguovllut, luossareiveeaiggádat ja sin searvvit sáhttet evttohit rievadusaid bivdoguovlojuohkimis. Rievadusevttohusaide galgá vuđolaš ášseguorahallan čađahuvvot ovdal DG meannuda ja mearrida ášsis. Gč luossareivenjuolggadusaid § 9, 3.lađas guovlojuohkima ja rievadusaid ektui.

§ 9 ektui, erenoamáš oktasaščoahkkin dárbbu mielde:

Erenoamáš oktasaščoahkkin lágiduvvo jos DG oaidná dasa dárbbu, dahje jos ¼ luossareiveeaiggádiin dahje sin searvvit ávžuhit nu. Ávžuhus galgá leat čálalaš ja vuolláičállon unnimusat ¼ luossareiveeaiggádiin dahje servviid stivralahtuin.

§ 10 ektui Válgalávdegoddi – Válljet áirasiid, várrelahtuid, jođihheaddji ja nuppijođihheaddji:

Lea dehálaš ahte válgalávdegoddi sáhttá doaibma beaktilit ja ahte ovddasta olles leagi luossareiveeaiggáidiid. Geográfalaš ovddasteapmi válgalávdegottis doalahuvvo nu mo evttohuvvui gulaskuddamis “*1 áirras vuolle-Deanus, 1 áirras riikkarádjáčázis ja 1 áirras Kárášjogas*”. Dat lea oahpes vuohki juohkit čázadaga luossareiveeaiggáidiid.

Dasa lassin mearriduvvo ahte válljejuvvorit “*oktiibuot 2 várreláhttu Kárášjoga ja Deanu bivdoguovlluin*” Várreláhttu eai leat persovnnalaš sadjásacčat, muhto rangerejuvvon várrelahtut mat gohčcojuvvot čoahkkimiidda beroškeahttá guđemuš fásta áirasiin dat lea guhte ii boađe. Nu ii livče persovnnalaš sadjásacčain.

§ 15 ektui Áššiid dieđihit ja § 6 loahpalaš áššelistu:

§ 15 mielde galget oktasaščoahkkimii áššit dieđihuvvot unnimusat 4 vahku ovdal beavádeapmi. Áššit mat leat hui dehálačča sáhttet ovddiduvvot maŋŋil dán áigemeari. § 16 mielde lea mearriduvvon ahte áššit mat leat dieđihuvvot maŋŋil 4 vahku meari, almmuhuvvovit liigeáššin áššelistui. Jos ášši loktejuvvo nu maŋŋit ahte DG ii geargga rahkadit ášseguorahallama, mearrida oktasaščoahkkin mo ášši galgá giedħahallot. Oktasaščoahkkin sáhttá mearridit ahte ášši galgá juogo meannuduvvot, ovddalgihtii digaštallojuvvot, ovddiduvvot boahťe oktasaščoahkkimii dahje sáddejuvvot DG`ii meannudeapmái.

§ 17 ektui luossareiveeaiggáid ja fápmudusaid registreren:

Nummigalbbat adnojit oasálasti mearkan sárdnidan-, evttohus- ja jienastanvuoigatvuohdan. Nummirgalba juhkkojuvvo ovttaskas luossareiveeaiggáidii dahje válldálažzii.

§ 19 ektui Čoahkkima rahpan, čoahkkinjođiheapmi:

Deanuláhka-ásahusa mielde § 8, 1. laðas “*jođihuvvo oktasaščoahkkin jođiheaddji dahje nuppijođiheaddji bokte, dađe mielde goappá sudnos lea fierbmebvdoriekti*”. Jos doaibmaágodagas lágiduvvot mánga oktasaščoahkkima de bohtá leat sihke fierbmebvdovuoigatvuodalaš ja stággobivddolaš juogo jođiheaddjin dahje nuppijođiheaddji. Dan dihtii mearriduvvo ahte DG jođiheaddji, dahje nuppijođiheaddji jos jođiheaddji lea eret, rahpá čoahkkima ja jođiha dan dassázii go oktasaščoahkkin lea válljen čoahkkinjođiheaddji luossareiveeaiggáid bokte ja sin gaskkas. Lea dárbbashaš ahte oktasaščoahkkinis lea buorre ja beaktulis rahpan ja jođiheapmi, ja ahte čoahkkinjođiheapmi de dasto lea válljejuvvon čoahkkinjođihangotti duohken. Mearrádusas lea lea maid ahte galgá doaibmi jođiheaddji, veahkkin jođiheaddjái čađahit čoahkkima, earret eará vuoru doallat, mearrádusevttohusat, jienasteamit ja válggaid jođihit.

§ 20 ektui, áššemeannudeapmi – evttohusat, ...:

Buot čálalaš evttohusat galget jienastuvvot, Dat mearkkaša ahte buot evttohusat mat ovddiduvvojít čálalaččat loktejuvvorit jienasteapmái, iige nu mo njálmmálaš evttohusat man badjel ii jienastuvvo. Juohkehaš geas lea čoahkkinriekti lea vejolašvuohta ovddidit oainnustis mearkkašumiid dahje protokollalasáhusaid bokte. Nu de lea oktasaščoahkkin geatnegahton dollat beavdegirjji ja váldit daid mielde áššái. Nu lea dábalaš organisašundáhpi.

§ 23 Jienastannjuolggadusat – áššit:

Celko 1.lađđasis ahte áššiin ii galgga jienastuvvot čálalaččat. Jienasteapmi dahkko jienastangalbbaiguin (nummirgalbbat). Jos rahppo vejolašvuohta čálalaččat jienastit de sáhttá čoahkkin bistit hui guhkká, ja soaitá veadjemeahttun doallat čoahkkinprográmma áiggi dáfus. Eastadan dihtii ahte oktasaščoahkkin boahtá dasa ahte juohkása moatti jienasteami maŋjá, de lea lasihuvvon 2.laðas: *Čoahkkinjođiheaddji sáhttá evttohit ahte ráhkaduvvo odđa evttohus masa lea ovttamielatvuohta*”. Dat soaitá vuogas jos dilli lea nu ahte leat ovta olu jienat, dahje jos lea sávahahti fidnet stuorát eanetlohu, dahje ovttamielatvuohta.

§ 24 ektui Jienastannjuolggadusat – válggat, ovta olu jienat:

Válggat galget čađahuvvot go válljejuvvorit áirasat ja persovnnalaš sadjásaččat dahje várreláhtut ovttaskas ámmáhiidda. Sus geas lea čoahkkinriekti, sáhttá gáibidit čálalaš válggaid. Čoahkkinjođiheaddji galgá čilget oktasaščoahkkimii mo jienasteapmi lágiduvvo.